

ՋԱՆԻ ՈՌԴԱՐԻ

**ԱՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

(Պատմություններ հորինելու արվեստի մասին)

Հայացված տարբերակը՝ Գայանե Բեդիրյանի

Նկարները՝ Նաիրա Պողոսյանի

ԵՐԵՎԱՆ 2011

ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ընթերցողին	7
Խաղացող բառք	9
1. Լճակի մեջ նետված քարը.....	11
2. «Չառ» բառը.....	19
3. Ստեղծագործական երևակայության երկանդամությունը.....	27
4. «Լույսը» և «կռշիկները».....	35
5. Ի՞նչ կլիներ, եթե.....	39
6. Կամայական մախաժանցը.....	45
7. Ստեղծագործական սխաղը.....	49
8. Հին խաղերը.....	53
9. Ջոզոտի Կարդուշին էլ կարող է օգտակար լինել.....	58
10. Լյուսիբի ստեղծումը.....	61
11. Հանելուկի կառուցումը.....	64
12. Կեղծ համեմույրը.....	67
Ժողովրդական հեքիաթները որպես շինանյութ	69
13. Հեքիաթի «աղավաղումը».....	72
14. Ուղղաբիտվ Կարմիր Գլխակը.....	75
15. «Շուռ տված» հեքիաթները.....	79
16. Իսկ հետո՞ ինչ եղավ.....	82
17. Եթե պատվիլը հանկարծ կատու դառնա.....	85
18. Հեքիաթների շխափում.....	87
19. Հեքիաթի պատճենումը.....	90
20. Պրուսի բարսերը.....	94
21. Ֆյոանկո Պասատորեն «խաղաղարտերն է քաջում».....	102
22. Նախանշված հունով ընթացող հեքիաթները.....	106
23. Բնֆանայի կերպարի վերլուծությունը.....	109
24. Ապակե մարդուկը.....	113
25. Բիլ-տոյարը.....	116
26. Հեքիաթներ լսող երեխան.....	118
«Տնային ֆանտաստիկան»	121
27. Պարզապես ուտելը և «ուտել-ուտել» խաղը.....	122
28. Սևղանի շուրջ պատմությունները.....	125
29. Սեփական տան մեջ ճանապարհորդությունը.....	131

Ընթերցողին

Իտալացի մանկագիր Ջանի Ռոդարիի «Ստեղծագործական երեակա-
յության ընթացակարգը» գիրքը մեզ համար հայտնագործել ենք 20-րդ դարի
90-ական բժականների սկզբին, մեծագույն հաճույքով հայացրել այն և դրել
հայ դասարների ու ծնողների, ամեն հետաքրքրիղի տրամադրության տակ:

Այս գրքի հիմքում ընկած գաղափարը պարզ է և միանգամայն ընդունելի,
այն հանգում է նրան, որ երեակայությունը մի քանի աչքի ընկնող ամիստնե-
րի մեկաշնորհը չէ, որ դրանով բոլորն են օժտված: Հոգևրան Լ. Ս. Վիգոտսկին
դա շատ ափնի վաղ է ասել, բայց հարցն այն է, որ **գաղափարները շատ դան-
գաղ են իրենց համար ճանաչարի հարթում, և դրանք անխոնջ պետք է առաջ
մղել:** Չեր ձեռքի գիրքը հենց այդ նպատակն է հետապնդում:

Ռոդարիի գրքի հիմնական բովանդակությունը կազմում են երեխայի
բազմակողմանի դաստիարակության, նրա անկրկնելի անհատականության
մեկաշնորհում հարցերը: Հեղինակին առանձնապես հետաքրքրում է երկխոսու-
նքի մեջ ստեղծագործական սաղմերի զարգացումը, մասնավորապես ստեղծա-
գործական երևակայության «արտերևույթը» (ֆենոմենը): Մի շարք վրլիսներ
հեքիաթի կառուցվածքի ու դրա ստեղծման տարբեր եղանակների վերլուծու-
թյանն են նվիրված:

**Գրքում երեխաների համար պատմություններ հորինելու որոշ եղանակ-
ների, ուղիների մասին է խոսվում և այն մասին, թե ինչպես երեխաներին օգ-
նել ինքնուրույն հորինելու:** Սակայն միայն Աստուրն և, հայտնի, թե էլի որքա և
եղանակներ կարելի է գտնել: Ըստ որում այստեղ միայն բառի միջոցով հնու-
րանության մասին է խոսվում և սոսկ հպտցիկ այն մասին, որ նույն տեխ-
նիկան առանց դժվարության մանկական ստեղծագործության սրկ է այլ բնու-
գավառում էլ կարելի է օգտագործել: Քանզի թե՛ մեկ աշակերտը, թե՛ անբող
դասարանը կարող են պատմություն հորինել, այն ընձարել կամ տիկնիկային
ներկայացման իմը դարձնել, որպես կոմիքս կամ կինոնկար զարգացնել,
ձայնագրել, տեսագրել և ընկերներին ուղարկել: Կարճ ասած՝ այս գործի
տեխնիկան մանկական ցանկացած խաղի հիմքում կարող է դրվել: Թեև դրա
մասին շատ քիչ է ասված:

Երեխայի երևակայությունը խթանելու իր մեթոդները մշակելիս Ռոդա-
րին գլխավորապես հոգեբանների, մանկավարժների, լեզվաբանների աշխա-
տանքների վրա է հիմնվել: Աշխարհի բազմաթիվ լեզուներով բարզանաված լի-
նելու շնորհիվ գրքում բերված տողարկական հնարներն ու գաղափարները
լայնորեն օգտագործվում են մանկավարժների, մեթոդիստների, մաթեմատի-
կոսների, հոգեբանների և հոգեվերլուծողների, ամենատարբեր մասնագետնե-
րի կողմից: Իտալիայից մինչև Հայաստան: Այդ կիրառությունը շնեղացնելու
համար մենք Ռոդարիի քննադիր հիմքում ենք դրել, հիմնականում պատկա-
նել: Ռոդարիի գաղափարներն ու հնարները կիրառելը հեշտացնելու նպատա-
կով

- բոլոր հնարների կիրառությանը մեր հայեցի օրինակներն ենք ստեղ-
ծել,

Խաղացող Բառը

